

13.1.2017

Ympäristöministeriön asetus rakennusten käyttöturvallisuudesta, Puutuoteteollisuus ry:n lausunto

YM006:00/2016

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida asetusehdotusta. Lausuntomme sisältää Puutuoteteollisuus ry:n jäsenenä olevien porrasvalmistajien, hirsitaloteollisuuden sekä ikkunavalmistajien näkökannat.

Porrasvalmistajat antavat seuraavat kommentit:

Pykälä 2 Porras sekä sitä koskeva ohje

Asetustekstissä käsitellään samanaikaisesti poistumisalueelta / palo-osastolta toiselle johtavaa porrasta poistumisalueen sisäisen portaan kanssa. Näiden vaatimukset tulee kuvata erikseen.

Ohje kehottaa välttämään kierreportaita ja yksisyöksyisiä lepotasottomia portaita. Mielestämme tähän ei ole perusteltua syytä eikä eri porrastyyppijä tule asettaa suosituimmuusasemaan eikä asettaa sellaisia vaatimuksia, joita jonkin porrastyyppin on mahdotonta saavuttaa. Mielestämme tärkeintä on se, että kullekin porrastyyppille asetetut vaatimukset ja ohjeet ovat k.o.tyypille toiminnallisuuden, turvallisuuden ja toteutettavuuden kannalta järkevät.

Ohjeistuksessa on huomioitava eri rakennukset käyttötarkoituksensa mukaisesti.

Porrassyöksyn kaventaminen 850 mm:iin sekä säännökseen lisätty käsijohde molemmille puolin porrasta johtaa vapaan kulkuleveyden kaventumiseen. Vapaa kulkuleveys huonontaa portaan käyttöä tavaroita kuljetettaessa sekä kohtaamistilanteessa.

Pykälä 3 Sisäportaiden mitoitus sekä sitä koskeva ohje

Asetusteksti olisi laadittava niin, että eri rakennustyyppien vaatimukset tulevat selkeästi esille. Samoin tekstin tulee selkeästi ilmoittaa, minkä käyttötarkoituksen porrasta se koskee (esimerkiksi asuinhuoneiston sisäiset pääportaat, asuinhuoneiston sisäiset muut portaat, uloskäynnit, ulkoportaat jne). Asunnossa 'muihin kuin asumista palveleviin välttämättömiin tiloihin' johtavan kiertävän portaan määritelmässä tulee selvästi ilmaista mitä tiloja tällä tarkoitetaan.

Mielestämme kiertävän portaan väljemmälle mitoitukselle ei ole perustetta. Pientaloissa tulee edelleenkin riittää 50 mm etenemä sisäreunassa. Ehdotettu 100 mm johtaisi pientaloissa valinnanvapauden rajoittamiseen ja kohtuuttomuuksiin tilan käytön kannalta. Lisäksi se johtaa kapeiden portaiden suunnitteluun. Leveissä portaissa (yli 95 cm) käännökseen tulisi hyvin leveitä askelmia, jotka aiheuttavat "epäjatkuvuuden" askeltamiseen. Askelmien mittaustapa tulee esittää ohjeessa (kulma-askelma) ja askelman etenemä tulee mitata portaan sisäreunasta, ei ulkoreunasta.

Tulemme toimittamaan kuvia eri porrastyyppihin liittyvistä ongelmista ja ehdotuksia niiden ratkaisemiseksi.

Ohjeessa kehoitetaan tekemään askelmanousut saman korkuisiksi kaikissa portaan askelmissa. Tämä on käytännössä mahdotonta, joten *vanhan ohjeistuksen mukainen 7*

13.1.2017

mm:n asennustoleranssi tulee sallia. Lisäksi esimerkiksi hirsirakennuksessa nousu saattaa elää rakennuksen liikkussa.

Vaatus 250 mm:n etenemästä rajoittaa vapaa-ajan rakentamisessa käytettävien parviportaiden toteutusta, mikäli parvet, käyttöullakot ym. toissijaiset tilat kuuluvat pykälän vaatimusten piiriin. *Parviportaiden tulee jatkossakin olla sallittuja.*

Pykälä 8 käsijohde

Vastustamme vaatimusta käsijohteen ulottamisesta 300 mm portaan ulkopuolelle.

Käsijohteen jatkaminen 300 mm syöksen alkamis- ja loppumiskohdan ohi aiheuttaa tilanteita, joissa johde tulee portaan ulkopuolelle kulkulinjalle tai seinää on pidennettävä tuon verran. Tämä edelleen lisääsi portaiden vaatimaa tilaa.

Ohjeen käsijohdemallien tulisi olla Suomessa valmistettavissa portaikoissa yleisesti käytettyjä. Porrasvalmistajat ry:n jäsenyritykset antavat mielellään käyttöön esimerkki mallikuvia, jotka ohjaavat turvallisempaan paremmin kiinniotettaviin käsijohdemallien käyttöön teollisesti valmistettavissa tuotteissa. Erikoiset muotoilut johteissa ohjaavat valmistusta käsityönä valmistettaviin tuotteisiin, joiden myötä rakentamiskustannukset edelleen nousevat.

Porrasvalmistajien perustelut

Portaiden osalta luonnoksella on merkittävä vaikutus tilantarpeeseen ja sitä kautta rakentamisen kustannuksiin. Lisäksi vaatimukset ovat joidenkin porrastyyppien osalta mahdottomia toteuttaa. Tulemme esittämään yksityiskohtaiset piirroksiset vaikutuksista eri porrastyyppien osalta ja annamme niiden osalta toimivat ratkaisuehdotukset. Asian tärkeyden vuoksi haluamme tulla paikan päälle esittelemään teollisuudelle aiheutuvia ongelmia ja niiden ratkaisuja.

Suomessa suuri osa portaista toteutetaan kiertävinä, siihen on johtanut rakentamisen kalleus ja tarve säästää tilaa. Rakentamisen painopiste on tällä hetkellä tiheästi asutuilla alueilla, joilla tontit on pieniä. Lisäksi kunnat vahvasti ohjaavat tiiviimpään rakentamiseen, mm. kiinteistöveron korotuksilla. Pienille tonteille on rakennettava kaksikerrosratkaisuja. Esitetyt muutokset portaiden ja käsijohteen mitoitus johtaisivat merkittävään lisätilavaatimukseen, jonka kustannusvaikutus kuluttajille on suhteettoman suuri.

Portaiden valmistajille ei ole koskaan tullut valituksia tai korvausvaatimuksia portaiden aiheuttamista onnettomuuksista, eivät myöskään vakuutusyhtiöt ole ottaneet asiaa esille.

Ehdotettujen muutosten toteutuminen vaatisi pienten valmistalomallien uudelleensuunnittelun. Olemme arvioineet, että portaiden väljempi mitoitus yhdessä käsijohteiden pidentämisen kanssa johtaa usean neliömetrin pinta-alan kasvuun pienehkössä omakotitalossa. Tämän hinta esimerkiksi pääkaupunkiseudun omakoti- tai rivitalojen markkinahinnoilla on merkittävä.

Porrasvalmistajien kanta on, että ehdotetut muutokset johtavat kustannusvaikutuksen takia yksitasoratkaisujen yleistymiseen ja supistaa portaiden kysyntää. Lisäksi se rajaa kuluttajien valinnanvapautta. Viime vuosien pudotus pientalorakentamisessa on jo vakavasti heikentänyt alan teollisuuden elinvoimaa ja esitettyjen muutosten toteuttaminen johtaisi merkittäviin seurauksiin alan yrityskehityksessä.

13.1.2017

Hirsitaloteollisuus yhtyy täysin siihen, mitä edellä portaiden mitoitukseen liittyen on lausuttu. Hirsitaloteollisuus haluaa vielä painottaa sitä kustannusvaikutusta, joka kohdistuisi pientalorakentamiseen, mikäli portaiden mitoitusvaatimukset olisivat lausuntoehdotuksen mukaiset.

Suomessa rakennetaan vuosittain noin 7000 omakotitaloa. Lisäksi kytkettyjä pien- ja rivitaloasuntoja tehdään noin 4000 kappaletta. Näistä, 11 000 asunnosta noin 40% (4400 kpl) on 1½ tai 2-kerroksisia, joihin tarvitaan sisäportaavat. Vuonna 2016 rakennettujen pientalojen huoneistoala oli noin 140 m² ja rivitaloissa vain noin 70m²/huoneisto. (tiedot Rakennustutkimus RTS/ 2016)

Rakentamisen painopiste on Suomessa myös pientalorakentamisen osalta siirtymässä suurimpiin kaupunkeihin ja kasvukeskuksiin. Tämä on osaltaan johtanut ja johtamassa entistä tiiviimpään rakentamiseen ja tonttikokojen pienentämiseen. Tämä taas on jo johtanut entistä suurempaan 2- ja 3- kerroksisten Town House -tyyppisten kapearunkoisten talojen kysyntään ja talojen keskikoon pienentymiseen.

Olemme arvioineet, että portaiden uusi mitoitus yhdessä käsijohteiden pidentämisen kanssa johtaa noin kuuden neliömetrin pinta-alan kasvuun kapearunkoisissa ja nyt kysytyissä omakotitalossa. Syy on siinä, että näissä taloissa muidenkin tilojen ja rakennusosien (käytävien leveydet, WC-tilat, ovet yms.) mitat perustuvat minimimitoitukseen tilojen tehokkaan käytön vaatimuksesta.

Ymmärrettävää on, että talon sisällä olevan portaan mittojen kasvaminen siirtää sen ympärillä olevia tiloja ja rakennusosia samassa suhteessa. Käytännössä se siirtää läpi talon meneviä seinälinjoja etäämmälle toisistaan. Seurauksena edellä mainituista talon runkoon kohdistuvista muutoksista, se aiheuttaa pienissä taloissa myös koko talon ulkoseinälinjojen siirtämisen ja talon koon kasvun. Lukuisilla esimerkeillä laskettuna se on keskimäärin 6 m². Keskimääräisellä rakennuskustannuksilla (2500 €/ m² laskettuna tämä aiheuttaa noin 15 000,-€ lisäkustannukset/ asunto. Rakentamisen kokonaiskustannukset nousisivat siis 4-6 % pientaloasuntoa kohden.

Vuositasolla porrasmitoituksen muutos aiheuttaisi kuluttajille (4400 kpl 1½-2 - kerroksista asuntoa/ vuosi) noin 50-100 miljoonan euron lisäkustannukset. Tämä on pahasti ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa, jossa pyritään purkamaan esteitä rakentamisessa.

Ikkunateollisuuden puolesta esitämme seuraavat kommentit:

Pykälä 10 Lasirakenteet

Asetustekstissä vaaditaan turvalasin käyttöä tietyissä kohteissa: Ikkunat, lasiseinät ja lasiovet, joihin on vaara törmätä, on merkittävä siten, että ne havaitaan helposti. ~~Niiden lasitukset on tehtävä turvalasista.~~

Pientaloissa ei ensimmäisen kerroksen tasolla turvalasi ole tarpeellinen. Korkeammalla sijaitsevilla ikkunoissa, joissa on törmäysvaara, turvallisuudesta voidaan huolehtia turvalasilla tai muulla lasiteknisellä ratkaisulla. Vähintään kolmilasisen ikkunan, jonka sisäpuolen kerros on vähintään 6 mm:n tasolasi tai muuten riittävän turvallinen, katsotaan riittävän putoamisvaaran estämiseen.

Aila Janatuinen, Seppo Romppainen

13.1.2017

Kaidekuormatarkastelu tulisi ohjeistaa Tasolasiyhdistyksen laatiman ohjeen mukaan. Mikäli rakennuksessa ei ole kaidekuormatarkastelua, niin tarvitaan ohjeistus siitä, miten eri turvallisuusluokkia käytetään eri rakennuksissa standardin SFS-EN 12600 mukaisesti.

Pykälä 12 Ovet ja portit

...

Oven muihin ominaisuuksiin sovelletaan valtioneuvoston asetusta esteettömyydestä (/2017) ja ympäristöministeriön asetusta rakennusten paloturvallisuudesta (/2017).

Pykälä 12 viittaa tulossa oleviin esteettömyys- ja paloturvallisuusasetuksiin, joista paloturvallisuusasetuksen lausuntoaika on vielä meneillään. Olisi kohtuullista saada nähdä lopullinen teksti, ennen kuin asetukset sidotaan toisiinsa.

Pykälä 14 Turvavarusteet

Rakennus on varustettava sen käyttöön soveltuvilla tarkoituksenmukaisilla ja kestävillä turvaratkaisuilla ja -varusteilla. Asunnoissa ja muissa lasten käyttämissä tiloissa ikkunoihin ja muihin aukkoihin, joissa voi olla putoamisen vaara, on asennettava rajoittimet, jotka sallivat enintään 100 millimetrin helppokäyttöisen avautuman.

...

Varatien pystysuuntaisen luukun tai ikkunan vapaan aukon on oltava korkeudeltaan vähintään 600 millimetriä ja leveydeltään 500 millimetriä, kuitenkin näiden summan on oltava vähintään 1500 millimetriä. Vaakasوران luukun aukon on oltava vähintään 600 x 600 millimetriä.

Ikkunan käyttö hätäpoistumistienä on käytännössä aiheuttanut runsaasti tulkintaeroja. Käyttöturvallisuusasetuksessa pykälässä 14 vaaditaan avaamisen rajoittimet, mutta paloturvallisuusasetuksen luonnos vaatii varatienä käytettävän ikkunan helppoa avattavuutta.

Mielestämme ainoa tapa saada tähän koko Suomeen yhdenmukainen ja selkeä toimintatapa on tarkastella näitä asetuksia kokonaisuutena. Pyydämme, että ikkunan käyttö hätäpoistumistienä ohjeistettaisiin erikseen Ympäristöministeriön, teollisuuden sekä rakennusvalvonnan yhteistyönä. Haluamme ehdottomasti olla mukana tämän ohjeistuksen laadinnassa.

Helsingissä 13. tammikuuta 2017

Puutuoteteollisuus ry